

Nidingens fågelstation

2014

Uno Unger

Den 35:e säsongen av fågelstationens verksamhetsår startade den 8 mars och avslutades efter 246 dagar av daglig bemanning den 8 november. Detta var åttonde året i rad som fågelstationen på helt ideell basis haft en obruten verksamhet från mars till november. Totalt under året var ca 90 personer delaktiga i verksamheten på Nidingen och av dessa har 12 varit stationsansvariga.

Ringmärkning

Totalt under året ringmärktes 11 060 fåglar, vilket är knappt 9 % lägre än säsongsgenomsnittet för åren 2007-2013 (12 115), då verksamhetsperioden varit ungefär lika lång. De 101 arter, som ringmärktes under året, hamnar strax under genomsnittet för samma sjuårsperiod (104). Under det 35:e verksamhetsåret ringmärktes en art för första gången, nämligen en trädgårdsträdskrypare den 11/3. Totalt har 180 olika arter försetts med ring sedan fågelstationen startade sin verksamhet 1980.

En viktig del av fågelstationens ringmärkning bedrivs med hjälp av ett 40-tal vadarburar utplacerade på öns tångvallar. Kärrsnäppan är den dominerande arten och årets märkresultat på 378 ligger nära totalgenomsnittet på 369. Skärnsnäppan, som är en Nidingen-specialitet, hade ett gott år med 122 att jämföras med 71 i genomsnitt. I fortsättningen anges inom parentes två antal, först årets märkningar och därefter totalgenomsnittet. Arktiska vadare som kustsnäppa (4/19), småsnäppa (1/6) och roskarl (10/33) hade tydligen ett dåligt år. En art som det gick bra för i år var rödbenan (48/31). Vadare som större strandpipare (52/48), brushane (5/4) och drillsnäppa (45/55) visade mera normala antal. Två enkelbeckasiner utgjorde årets ovanligaste vadarfångst.

Den dominerande fågelfångsten bedrivs med nät på de 27 fasta nätplatser som fågelstationen disponerar. Här redovisas några trender hos de 15 till antalen mest ringmärkta arterna. Rödhaken är den art vi ringmärker mest utav (1468/1304), och den har hållit ställningarna på en ganska jämn nivå genom åren. Lövsångaren på andra plats har under åren fluktuerat en hel del, men har på lång sikt inte visat några större förändringar (1479/1168). Grönfinken (75/332) och staren (102/329) hör definitivt till förlorarna. För skärpiplärkan (399/418), koltrasten (186/165) och bofinken (286/302) märks inga större förändringar. Till arter som mer eller mindre tydligt visat långsiktig ökning hör ängsbiplärka (623/532), gårdsmyg (541/212), järnsparv (352/275), rödstjärt (261/152), gransångare (531/207), kungsfågel (682/372), blåmes (731/216) och sävsparv (443/148).

Trädskryparen utgjorde en av de arter som visade de tydligaste invasionsrörelserna i Sverige under året. Även Nidingen märkte av detta uppträdande och det hittills högsta höstantalet slutade på 24 ringmärkta. Genomsnittet under alla höstsäsonger ligger på 5 ex och det hittills högsta antalet ligger på 17 ex hösten 2005.

Av mera ovanliga fångster kan nämnas nattskärva 23/5, rödstrupig piplärka 4/9, höksångare 25/8 och brandkronad kungsfågel 11/9.

Återfynd

Totalt fick vi rapport om återfynd av 82 individer rörande 21 arter samt svar på 24 utlandsmärkta och 11 svensk märkta fåglar via ringmärkningens försorg av främmande fåglar som vi kontrollerat på Nidingen.

Dominerande återfyndsart blev silltrut med 36 individer. Nästan samtliga avlästa i fält på sina färgringar. Den sydligaste noterades i Gambia. En silltrut har hittills blivit avläst i fyra länder (Holland, England, Spanien och Portugal) under två år.

Årets märkligaste fynd utgörs av två tretåiga måsar som avlästes i en koloni i Boulogne-sur-mer i Calais i Frankrike. Den ena har setts i kolonin sedan 2012 och häckar där. Nu dök det upp en till i samma koloni som började häcka. Anmärkningsvärt är att de är födda i samma bo på Nidingen men med ett års skillnad (2008 och 2009).

Årets äldsta individ blev en myrspov som märktes den 2 oktober 1987 och kontrollerades i Castricum i Holland den 30 april 2014. Den var alltså nästan 27 år när den kontrollerades. Märklig nog så ringmärktes en annan myrspov på samma ställe i Holland i maj 2011 som den 15 augusti 2014 kontrollerades på Nidingen.

Årets långfynd blev en roskarl som ringmärktes i Banc D`Arguin i Mauretaniens den sista november 2005 och kontrollerades på Nidingen den 16 juli 2014. Avståndet mellan platserna är 4759 km och fågeln var 10 år vid kontrolltillfället.

Specialprojekt

Under året startade färgringmärkning av de tretåiga måsungarna samt en del av de häckande individerna. Resultat kom snabbt genom ett flertal avläsningar i Danmark och en i Skottland som tyvärr inte kunde avläsas helt till individ. Tio tretåiga måsar försågs också med ljusloggrar.

Silltrutprojektet fortsatte och 163 nya ungar försågs med färgringar. Dessutom började de första tvååringarna komma tillbaka på korta besök i kolonin.

Färgmärkningsprojektet med skärnsnäppor fortsatte också och återigen gjordes en avläsning i Longyearbyn på Svalbard.

Häckfåglar

Under året konstaterades 20 arter som säkert häckande på Nidingen. 40 par tretåiga måsar byggde bon varav 38 gick säkert till häckning. 37 ungar blev så stora att de kunde ringmärkas och av dessa beräknades inte mindre än 33 bli flygga. Nidingen hyser vidare en stor och livskraftig koloni med tobisgrisslor och i år konstaterades påbörjad häckning i 169 bon och i dessa kunde sammanlagt 238 ungar ringmärkas, vilket är det högsta antalet märkta ungar någonsin på ön. Vattenrallen häckade under åren 2002-2009, men försvann efter den stränga vinter 2009-2010. I år återkom dock rallen som häckande och dunungar iaktogs i en av nätgatorna N om Fotogenboden 18/8. I år liksom i fjol häckade även staren med ett par på Kruthuset efter att ha saknats som häckande på ön under 8 år. Kentsk tärna häckar till och från på Nidingen och i år konstaterades 55 par med bon.

Observationer

Under året noterades fyra nya arter för Nidingen. Utöver trädgårdsträdskrypare som ringmärktes den 11 mars sträckte en vit stork västerut N om ön 11 april, rastade en 3K kaspisk trut på Västudden 15 oktober och sträckte sammanlagt 31 vitvingade tärnor förbi ön 17-18 maj. Nidingen utgör en strategisk observationsplats för bevakning av havssfågelsträcket under blåsiga dagar sommar och höst. En adult vitnäbbad islom sträckte söderut 16/10. Totalt 21 gråliror under perioden 24/9-20/10 där 7 ex 26/9 utgör högsta dagssumma. 6 mindre liror varav en 19/6 och resten under augusti-oktober. Nidingens andra fynd av balearisk lira gjordes av ett sydsträckande exemplar 18/8. Sträckande stormfågel och havssula kulminerade den 26-27/9, då minst 2000 ex av vardera arten passerade resp. dag. Bredstjärtad labb hade tydligen en god reproduktion under året och minst 220 årsungar registrerades under perioden 24/9-7/11. Vidare noterades 6 fjällabbar varav 2 adulta 19-20/8 och minst 150 storlabbar. Av alkfåglar iaktogs 38 alkekungar från 27/10 till 6/11 och 2 lunnefåglar 28/10 resp. 30/10.

Faktarutan

Nidingens fågelstation

57 18N; 11 54 E

Startår: 1980

Personal: Ca 90 volontärer

Verksamhet: Ringmärkning och häckfågelsinventeringar samt begränsade sträckfågelräkningar.

Publik verksamhet: Guidningar, mobil utställning, hemsida.

Säsong 2014: 8 mars – 8 november

Antal ringmärkta fåglar: vår – 5 650; höst 5 410

Tre vanligaste ringmärkta arter: vår – lövsångare (1161), rödhake (1026), gransångare (392); höst blåmes (727), kungsfågel (642), ängspiplärka (580).

Observerade sällsyntheter: Vitnäbbad islom (1), grålira (21), mindre lira (6), balearisk lira (1), vit stork (1), kaspisk trut (1), vitvingad tärna (31), lunnefågel (2), trädgårdsträdskrypare (1).

Forskningsprojekt: Färgmärkningsprojekt på silltrut, skärnsnäppa och skärpiplärka. Häckfågelstudier på tretåig mås och tobisgrissla.

Kontakt:

E-post: birdcenter@swipnet.se

Web: www.nidingensfagel.se

c/o Fågelcentralen, Tullare Hög 50, 442 90 Kungälv